

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 18 (1898) 1994 m. gegužio mėn. 17 d.

Eina 39-tus Metus.

Melbourne

1994 m. Sekminės „ATEIK!“

Popežius Jonas Paulius II vienam savo laiške pasaulio jaunimui džiaugėsi, kad paskutiniųjų metų radikalūs politiniai ir socialiniai pasikeitimai milijonams žmonių atidarė duris į prasmingesnį ir žmoniškesnį gyvenimą. Tuo pačiu Jis nurodė, kad šioje evoliucijoje aktyviai dalyvauja Dievo Dvasia, savo nuostabia apvaizda vadovaudama žmonijos istorijos eigai.

Sventas Tėvas todėl kviečia būti atviram Šv. Dvasiai, kad su Jos pagalba galėtume siekti asmeninio šventumo ir, suprasdami savo krikščionišką atsakomybę, viltinai

kurtume gražesnį, teisingumą ir meile pagrįstą gyvenimą visai žmonijai.

Kristaus žadėtą Globėją - Šventą Dvasią, pasiliekančią su mumis per amžius (Jn. 14; 16-17), krikščionių bendruomenė - Bažnyčia gavo per pirmąsias Sekmines. Tačiau, kaip ganytojiškam laiške pastebi Lietuvos vyskupai, pas daugelį mūsų Ji yra lyg pelenais apnešta žarija, reikalinga smarkaus vėjo pūstelėjimo, kad sielos pelenai prisisklaidytų (ir žarija vėl įsiliepsnotų). (1987 m.)

Popežius Paulius VI, prisimindamas II Vatikano

susirinkimo įžvalgą į Šv. Dvasios vaidmenį Bažnyčioje, skelbė: „Mums reikia Sventosios Dvasios. Jos šviesos, Jos jėgos; reikia Šv. Dvasios dovanų - ramybės ir Jos džiaugsmo. Bažnyčiai reikia amžinų Sekminių, jai reikia ugnies širdyje, žodžių lūpose, reikia vizijos ... Mums visiems reikia Šventos Dvasios. Todėl visi kartu melskimės: ateik! (L'Osservatore Romano, 1972.XI.29).

Prasmingų ir šventų Sekminių Jums linki

Paulius A. Baltakis, OFM,
Vyskupas Lietuviams Katalikams
Iševijoje.

Religinis atgimimas Lietuvoje

Nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų ir pakrikusios žmonių moralės, religinė dvasia Lietuvoje nėra užgesusi ir ji pastebimai auga visam krašte. Atsikuria vienuolijos, atsistato bažnyčios ir mokyklose vis labiau plečiasi religinis auklėjimas. 1994 metų pradžioj Lietuvoje jau veikė 5 katalikiškos vidurinės mokyklos (gimnazijos) - Kretingoje, Kaune, Vilniuje, Telšiuose ir Marijampolėje. Jas lanko apie 3000 mokinių. Kretingoje taip pat veikia aukštesnio lygio katalikiška kolegija su 72 studentais. Pradinės ir kitokio lygio katalikiškos mokyklos veikia Panevėžyje, Rietave, Utenoj, Kaune, Šiauliuose ir Vilniuje. Jose apie 1000 mokinių.

Lietuvoje veikia 3 kunigų seminarijos - Kaune 175, Telšiuose 83 ir Vilniuje 22 klierikai. Keletas

jų studijuoja Šv. Kazimiero kolegijoje Romoje.

Aukštesiose mokyklose taip pat atgyja religinės studijos. Vilniaus universiteto pedagoginiam institute ruošiami tikybos mokytojai. Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir Klaipėdos universitete veikia teologijos ir filosofijos fakultetai. Šalia to, Vilniuje yra atskiras religinių studijų centras ir 4 metų kursai katechetams.

Lietuvoje yra 17 moterų vienuoliškų bendruomenių, kuriose, įskaitant vienuoles su amžinai bei laikinai pažadais ir kandidatės. yra virš tūkstančių narių. Dauguma jų atlieka labdaros ir globos bei mokytojų darbų.

Vyrų vienuolių šiuo metu yra šešios: Domininkonai, Jezučiai, Kapuciniai, Marijonai, Pranciškonai

ir Saleziečiai.

Yra atgimusi ir katalikiška spauda, bet jos plėtimuisi kliūtis daro dar neįrengta spaustuviė Kaišiadoryje ir spaudos platinimo trukdymas. Šiuo metu Lietuvoje eina šie katalikiški laikraščiai ir žurnalai: Apžvalga, Blaivioji Lietuva, Caritas, Logos, Naujasis Dienovidis, Naujasis Židinys-Aidai, XXI Amžius, Kregždutė ir kiti mėzėsnai leidiniai.

Veikia 675 bažnyčios ir 453 parapijos, kuriose yra kunigų ir 222 parapijos, kuriom kunigų trūksta. Patalpų neužtenka katalikiškoms mokykloms, vienuolių noviciatams ir jaunimo organizacijoms. Kai kuriose vietovėse yra daug tikinčiųjų, bet dar neatgautos bažnyčios. Vien tik Vilniuje dar tebėra uždaryta 16 bažnyčių, kurių

Tilžės mieste sparčiai statoma nauja lietuvių katalikų bažnyčia

Rašo Bernardas Saknys

Karaliaučiaus srities katalikų parapijų klebonas Anupras Gauronskas savotiškas šio krašto misionierius. Pamaldas jis laiko net 14 parapijų. Tačiau šiuo metu didžiausias jo rūpestis - katalikų bažnyčios Tilžėje statyba.

Tilžės „Kristaus prisikėlimo“ katalikų religinė bendruomenė turi ilgą istoriją.

Ji prasidėjo XVII a., kai šiose apylinkėse buvo pastatyta katalikiška koplyčia. XVII a. viduryje broliai Johanas, Gridrichas, Geteris, Michaelis ir sesuo Barbora Dragovskiai už 3 km nuo Tilžės pastatė maldos namus. 1690 m. sklypas, kur stovėjo maldos namai, dovanotas kanauninkui Stanislovui Semaškai su teise ten pastatyti bažnyčią, ką jis ir padarė 1692 m.

Po bombardavimo 1944 metais išliko sveikas tik bažnyčios bokštas, kurį vietinės valdžios sprendimu 1983 metais nugriovė iki pamatų.

1992 m. rugpjūčio mėn. kunigo A.Gauronsko iniciatyva ir Tilžės katalikų bendruomenės pastangomis sklypas buvo atgautas ir paskelbtas architektūrinis konkursas bažnyčios projektui parengti. Konkurso laimėjo architektai Gediminas Jurevičius ir Stasys Juška iš Kauno.

Naujoji bažnyčia sparčiai kyla. Ją stato Gervėčių klubo įmonė „Statybos direkcija“. Jos vadovas Vytautas Platūkis žada šį statinį baigti po dvejų metų. „Labai stinga lėšų. Kreipėmės į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, visuomenę. Tikimės paramos“, - sako jis.

Kunigas Anupras Gauronskas irgi tikisi, kad po dvejų metų Tilžės katalikai melsis savo bažnyčioje. Šiuo metu juos priglaudė vidurinėje mokykloje. Saleje vyksta mišios. Pavasarį ir vasarą maldos namais tampa gamta. „L.R.“

vienos apgriuvusios, o kitose tebėra sandėliai ar kitokie įrengimai. Tikintiesiems tarnauja 16 bažnyčių. bet kai kurios taip pat reikalingos remonto.

Viltį duoda parama iš Vakarų Europos ir Amerikos žemyno bažnytinių bei labdaros organizacijų. Šiuo metu ypač koncentruojamasi išauklėti kiek galima daugiau tikybos dėstytojų ir išmoksinti kunigus, kurie skatintų jaunimo idealizmą ir atgaivintų nykstančias parapijas.

Vilniaus kunigų seminarija, po 48 metų pertraukos, arkivyskupo Audriaus Bačkio dekretu buvo atidaryta 1993 lipos 16. Seminarija laikinai įsikūrė Antakalnyje, rusų kariuomenės apšaudymams patalpa. Ateityje tikimasi surasti tinkamesnes patalpas. Seminarijos rektorium yra Vilniaus Arkikatedros klebonas mons. Kazimieras Vasiliauskas. Šiomet dėstyti iš JAV pakviesti prof. kun. Antanas Rubšys, prof. Antanas Paškus ir 3 Romoje profesūrai ruošiami Lietuvos kunigai.

(Iš „Vyskupo Informacijos“)

Universiteto Didžiojo kiemo vaizdas iš viršaus. Juozo Polio nuotr.

LIETUVIŲ DIASPORA 2001-AISIAIS

Tautinio išlikimo svarstymas

Dalia Katiliūtė-Bojdstun

Dalia Katiliūtė-Bojdstun (g. 1943) - psichologė. Studijavo įvairiuose JAV universitetuose, 1980 m. Nebraskos universitete apgynė doktoratą iš asmenybės ir socialinės-organizacinės psichologijos. Dėsto psichologiją ir vadybą Saint Xavier universitete Cikagoje. Konsultuoja Amerikos bendrovės vadybos ir organizacinių procesų klausimais. Lituanistikos instituto (Cikaga) ir VDU Senato narė. Dėstė 1990, 1991, 1993 m. Vilniaus ir Vytauto Didžiojo universitetuose. Keletą metų vadovavo Amerikos ateitininkų žiemos ideloginiams kursams. Yra rašiusi socialinių sistemų ir asmenybės bruožų bei motyvacijos sąveikos klausimais.

Sis straipsnis parengtas pagal 1992 m. balandžio 29 d. Kanados lietuvių bendruomenės Kultūros ir švietimo suvažiavime skaitytą įvadinę paskaitą. Angliškas teksto variantas spausdintas Kanados etnininių studijų leidinyje.

Keli pastarieji metai atnešė Lietuvai nuostabių permainų: „Sąjūdis“, nepriklausomybės paskelbimas, blokada, Kruvinasis Sausis, pasaulinis Lietuvos nepriklausomybės pripažinimas, Sovietų Sąjungos žlugimas. Visas mūsų dėmesys buvo sutelktas ties Lietuva. Gyvenome viltimi ir baime. Džiaugėmės. Bet kai kada galbūt klausdavome: ką tai reiškia mums? kur mūsų vieta šiame įvykių sukūryje? kas mes esame dabar?

Vos prieš kelis metus jautėme, kad nors Lietuva yra už Atlanto, esame mes lietuviai. Dabar Lietuva ir lietuviai yra ten, o mes esame čia, ir Lietuvos gyventojai mus vadina kanadiečiais ar amerikiečiais. Girdėjau taip pat daugelį Kanados ir Amerikos lietuvių sakant, kad mūsų dienos suskaičiuotos, kad tai tik laiko klausimas, kada mūsų lietuviškumas išnyks. Tačiau kaip žmonės, pasitinkantys mirtį ir ieškantys prasmės nebūties akivaizdoje, jie sako norį - nors tai tik laiko klausimas, - kiek įmanoma sureikšminti ir supozityvinti tai, kas liko.

Čia esama tam tikro beviltiško heroizmo. Vis dėlto nesutikčiau, kad mirties nuosprendis neišvengiamas. Argumentuočiau tuo, kad šiuo laikotarpiu išoriniai, socialiniai elementai mažiau veikia tautiškumą negu anksčiau ir kad vidiniai veiksniai - individualus pasirinkimas ir pačios tautinės bendruomenės savybės - tapo svarbiausiu tautinio identiteto lėmėjais.

Pirmaisia apibūdinsiu socialinius veiksnius, kurie praeityje veikė lietuvių išeivių grupes; paskui svarstysiu kai kurias motyvacines ir moralines problemas, susijusias su individualiu pasirinkimu ir mūsų pastangomis išlaikyti tautinį identitetą; galiausiai nagrinsiu tautinius simbolius, kurie, mano manymu, lietuvių bendruomenės yra ir svarbūs, ir kartu problemiški.

1. Socialiniai veiksniai, įtakojantys tautinį išlikimą

Pesimizmą dėl mūsų išlikimo iš dalies sukelia įspūdis, kad mūsų

kultūrinis aktyvumas, palyginti su ankstesnių kartų, yra sumažėjęs. Tradicinės, plačiai paplitusios socialinės tautinių grupių išlikimo prielaidos, mano nuomone, irgi padėjo formuoti minėtą prognozę.

Dauguma sociologinių ir antropologinių tautinių grupių tyrinėjimų susitelkia ties grupėmis, kurios nepristaiko prie naujos aplinkos, nesugeba dalyvauti šalies išteklių pasidalijime, skursta ir išlaiko tautiškumą *dėl* neprisitaikymo ir nuovargio. Pasak istorikų Mildos Danytės ir Dovydo Feinhauso, pirmoji pokarinių lietuvių emigrantų karta Kanadoje ir Amerikoje atitiko šį modelį. Jie nemokėjo kalbos, jų europietiški laipsniai nebuvo akredituoti, jie patyrė diskriminaciją, ir šie veiksniai juos subūrė į bendrą grupę.

Pokariniai emigrantai save suvokė kaip tremtinius - ne kaip geresnio gyvenimo ieškančius imigrantus, bet kaip pabėgėlius nuo smurto. Jie dalijosi tremties atsiminimais ir patirtimi, rūpinosi savo šalimi bei jos laisve ir vylėsi grįžti į Lietuvą. Tačiau palaipsniui ir tremties nuoskaudos, ir grįžimo viltis ėmė blėsti. Lietuvos laisvė tapo veikiau idealas negu numatomas tikslas, reikalingas aktyvių pastangų. Emigrantų vaikai pažino Lietuvą tik iš tėvų pasakojimų, ir net šie pasakojimai buvo netekę ankstesnės aistros. Tuo tarpu jie buvo šalyje, kuri siūlė įmanomą gyventi dabartį ir patrauklią ateitį kiekvienam, kuris panorėtų prisitaikyti. Įtakos vienijusios pokarinius emigrantus, pradėjo nykti jų vaikų kartai, ir iškilo naujų, skaidomųjų įtakų.

Antros kartos vaikai buvo pajuokiami ir menkinami bendraamžių, netolerantiškų bet kam, kas „skirtinga“. Daugelis išmoko prisitaikyti prie savo socialinės aplinkos, dažnai kone nesąmoningai imdami gėdytis savo tėvų. Atsiradusi įtampa tarp tėvų ir vaikų dažnai susilpnindavo tėvų įtaką vaikų lietuviškumo vystymuisi - lietuviškumo, kuris dažnai buvo laikomas keistu, senamadišku ir nevykėlišku.

Antroji karta taip pat dažnai jautė, kad privalo gyventi dviejuose

nesuderinamuose pasauliuose namų ir anapus namų (mokykloje, gatvėje, žaidimų aikštelėje). Šiuos du pasaulius skyrė ne tik kalba, bet ir gyvensena, pasaulėžiūra, vertybės. Be to, jaunesnioji karta buvo verčiama taip orientuotis laike, kad dėmesys būtų telkiamas ties praeitimi ir ateitimi, pašalinant dabartį. Iš jaunų žmonių reikalauta laikytis tėvų tradicijų, kurios vaikams dažnai buvo sunkiai suprantamos. Taip pat buvo tikimasi, kad jie atitiks aukštus akademinis standartus ir pasiroš ateičiai kaip sėkmingi profesijos atstovai. Sis orientavimasis į praeitį ir ateitį atėmė laiką ir energiją, kurie galėjo būti sunaudoti patiriant dabartį ir ja džiaugiantis, ir kartais sudarydavo sunkiai pakeliamą įtampą. Stengdamasis pašalinti bent vieną tos įtampos šaltinį, jaunimas dažnai atmesdavo praeitį. Tad nenuostabu, kad mano karta, pokarinių emigrantų vaikai, dažnai vadinami „prarastąja karta“.

Dabar, kai jau nebūtina burtis siekiant išlikti, tradiciniai socialiniai modeliai įtaigoja, kad sąlygų, vienijančių lietuvius į stiprią tautinę grupę, daugiau nebėra. Kita vertus, antrosios arba „prarastosios“ kartos formavimosi laikotarpiu yra pasibaigęs, taigi veiksniai, kreipę jos narius priešintis tautiniam identitetui, taip pat prarado galią. Sumažėjo ir vienijančių, ir skaidančių faktorių veiksmingumas. Ką tai reiškia mūsų tautiškumo ateičiai?

Tarp tautinių grupių, pasak socialogės Marilyn Trucblood, „toji energija, kuri buvo naudojama jų, kaip amerikiečių pozicijoms sutvirtinti, dabar gali būti nukreipta rolemis įvairinti. Vienas identiteto aspektų, kurį jos pradeda kultivuoti, yra tautinė savimonė.“ Nuo šešto dešimtmečio intensyvėja tautinio identiteto vystymasis. Tautinių grupių nariai pradėjo domėtis savo šaknimis, šeimų istorijomis, oficialiais dokumentais, etnografiniais duomenimis, senelių atsiminimais. Trueblood pastebi, kad aktyviausiai tautinio identiteto ieško tie, kurie labiausiai patitiki savo padėtimi vietinėse bendruomenėse. Tad vienas potencialus pagrindas tautinio identiteto išlikimui yra tarp sėkmingųjų kanadiečių ir amerikiečių paplitęs polinkis ieškoti savo šaknų.

Gali būti argumentuojama, kad tautinio identiteto ieškojimą stimuliuoja poreikis patirti savo

gyvenimo vientisumą, suprantant jo vietą šeimoje ir istorijos tėkmėje. Si samprata, atspindinti Maceinos raštuose, duotų tvirtą pagrindą tautinei savimonei išlikti. Tačiau istorija rodo, kad daug tautinių grupių - ypač tos, kurios buvo apsuotos kitos kultūros - išnyko, o tai rodytų, kad poreikis pažinti savo šaknis nors ir reikšmingas, vis dėl to yra silpnas, palyginti su kitais žmogiškais poreikiais. Taigi šiuolaikinė tendencija puoselėti tautinį identitetą, kad ir prasminga, gali būti linkmė tik sėkmingų žmonių, gyvenančių potegų gyvenimą. Norėdami padidinti kultūrinio išlikimo galimyvę, turėtume surasti kai ką veiksmingesnio.

Mums jau nebetinka tradicinis sociologinis tautinio išlikimo modelis, bet toks modelis ir nėra universalus. Pavyzdžiui, žydų ir airių tautų patirtis rodo, kad sėkmingų tautinių grupių išnykimas nėra neišvengiamas. Ir žydų, ir airių grupės išliko už savo žemių ribų daugiau generacijų negu mes. Jos išlaikė stiprų kultūrinį identitetą ir aktyvius bendruomenes, pasiekdamos aukštą gyvenimo lygį ir socialinę įtaką už tėvynės ribų.

Antropologas Edward Spicer studijavo kultūrinės grupės, išlaikiusias identitetą svetimoje aplinkoje - žydus, airius, valus, Amerikos navaho indėnus, Meksikos yagui indėnus ir kt. Spicer tvirtina, kad šios grupės turi keletą esminių bendrų bruožų. Pirmas, visos grupės, išskyrus vieną, buvo daugiau negu syki į korporuotos į didesni nacionalinį vienetą. Antra, visos grupės be išimčių buvo verčiamos tapti didesnio ekonominio, politinio, religinio vieneto dalimi. Trečia, visos grupės atsispyrė šiam spaudimui. Sie sociologiniai elementai yra analogiški psichologiniam fenomenui: asmuo, patyręs frustraciją, išvysto gebėjimą ją toleruoti, sumažinti ir surasti kitų kelių tikslams pasiekti. Asmuo, kuris nepatyrė frustracijos, problemas suvokia kaip neišsprendžiamas, ir jos dažnai tokios ir tampa.

Lietuviškoji patirtis atitinka Spicerio kultūrinio išlikimo modelio charakteristikas. Tai mums gali teikti vilties. Tačiau nors istorinės ir sociologinės sąlygos mums palankios, vien palankių sąlygų nepakanka. Lemiamą poveikį mūsų tautiniam išlikimui turės mūsų pačių veiksmai ir tų veiksmų motyvaciniai ir moraliniai pagrindai.

(Bus daugiau)

Prezidentas susitiko su Lietuvos vyskupais

Balandžio 20 dieną Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas Vilniaus arkivyskupijos kurijoje susitiko su Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininku arkivyskupu metropolitu Audriu Juozu Bačkiumi ir Lietuvos vyskupais

Pokalbyje buvo aptarti aktualūs valstybės ir Bažnyčios santykių klausimai, tartasi dėl bendradarbiavimo dorovės, socialinės rūpybos, kitose sferose, dėl atitinkamų įstatymų ir Vyriausybės nutarimų. Nuspręsta tokius susitikimus rengti reguliariai.

„Liet. Rytas“

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė dr. Aurelija Sadauskienė. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Published by E. Šidlauskas
22 Stradbroke Dve.,
St. Albans. 3021
President of the Lithuanian
Catholic Federation

Prieš 3 metus lietuvių vardas nuskambėjo per visą pasaulį kaip narsios tautos, nebijančios aukotis už tėvynės laisvę. Po nepriklausomybės atgavimo, kai pasirodė mūsų šalyje daugokai užsieniečių, jie pamatė netvarką, korupciją ir saugumo stoką. Tik jie tikėjo, jog tai yra laikinas reiškinys, kuris greitai išnyks. Jau ketvirtai metai, kaip tvarkomės patys, o padėtis negerėja. Be reikalo p. Bobelis stebisi, kad užsienyje mus laiko atsilikusiais žmonėmis.

Tik privažiuoję užsieniečiai prie Lietuvos sienos susiduria su neleistina biurokratija. Nemandagūs, prastai aprenkti pasienio taškų pareigūnai krapšosi kaip vištos pakulose, o užsienio svečiai laukia ne valandas, bet dienas, kol pereis sienos kontrolę. Dar nepasiekę mūsų šalies jie susidaro neigiamą nuomonę apie mūsų valstybę ir pačius lietuvius. Ar neužteko keturių metų mūsų valdžioms, kad jos suorganizuotų sienos pereinamųjų taškų tarnybą? Jei žinom, kiek mašinų pervažiuoja sieną per vieną parą, galim lengvai apskaičiuoti, kiek pareigūnų reikia kiekvienam sienos perėjimo taškui. O gal trūksta tam pinigų? Neturėtų būti. Už konfiskuotas prekes galima mokėti puikias algas tiems

Nežeminkim Lietuvos

Rašo dr. Jonas Kunca

pareigūnams, ir dar liks milijonai valstybės iždai. Net uoliai ieškodami, nerasim pasiteisinimo. Yra liūdnas faktas, kurį turime priimti: mūsų valdžios nesugeba organizuoti net tokio, palyginus, menko dalyko. O šalies valdymas yra šimtą kartų sudėtingesnis. Tai ką kalbėti apie jį.

Šiaip taip nuvykę į Lietuvą išvargę užsieniečiai vienais ar kitais reikalais kreipiasi į mūsų įstaigas. Čia patiria antrą nemalonumą: pareigūnai siuntinėja juos nuo Ainošiaus pas Kaipošių, bet problemos neišsprendžia. Praradę viltį užsieniečiai išvažiuoja uždėję kryželį, ant planuotų biznių ir ant naujų kalvarijų į Lietuvą.

Pasirodo, jog bendrovių direktoriai, nežinia kaip patekę į tas vietas, dažnai nenusimano apie įmones, kuriom vadovauja. Kaip jie gali tartis su užsieniečių specialistu, kuris greit permato jų ignoranciją? O mes stebimės, kodėl neplaukia užsienio kapitalai į Lietuvą! Neaiškūs investicijų įstatymai baigia atbaidyti svetimų šalių kapitalistus.

Nesėkmingas šalies valdymas padarė ir dar tebedaro daug žalos geram Lietuvos vardui. Bet čia ne viskas. Atrodo, patys ieškome progų, kaip dar pažeminti savą tautą ir kraštą. Imkim Eurovizijos dainos varžybas, įvykusias Airijoje balandžio 30 d. Lietuva pirmą kartą turėjo progą parodyti jos moterų ir vyrų balsingumą bei muzikalumą ir mūsų dainų melodringumą. Programą stebėjo šimtai milijonų. Į pirmą kart pasirodantią Lietuvą buvo atkreiptas dėmesys. Na ir pasirodė: likom kampeonais iš antro galo negaudami nei vieno taško! Mat, mūsų šalį atstovavo vyrukas be priimtino balso, be sugebėjimo išpildyti pasirinktą „Lopšinę mylimajai“, be išvaizdos. Atrodė, jog jis pirmą kartą pasirodė scenoje.

Kyla klausimas, kas jį išrinko reprezentuoti Lietuvą? Negali būti, kad mes neturime kompetetingos komisijos, kuri parinktų geriausią muziką ir dainininką ar dainininkę, kuri ją išpildytų. Pasirinkti iš ko tikrai yra. Tai kaip pateko šitas oželis ir rūtų darželį? Peršasi įtarimas, kad jis pateko į varžybas ne atrinkimo būdu, bet per kokius tai „gerus santykius“ nežinia su kuo.

Mūsų vyriausybė turėtų sureguliuoti Lietuvos reprezentavimą užsienyje, kad panašūs fiaskai nepasikartotų. Žemina Lietuvą tautiečiai veždami kontrabandą į Paryžių ir ten patekdami į policijos rankas ir į spaudą. Nemažiau gėdos padaro mūsų žmonės nuvažiuoję į svetimas šalis išeidami iš krautuvų su prekėmis, už kurias „pamiško“ sumokėti. Policija tokius turistus suima. Pasirodo žinutės spaudoj. Mūsų valdžia turėtų uždrausti tokiem asmenim išvykti į užsienį kelių metų laikotarpiui ir tam laikui atimti iš jų pasus, kad jie negalėtų išvažiuoję teršti Lietuvos ir daryti nemalonumų mūsų ambasadam ir konsulatam.

Atgavę nepriklausomybę privalome patys rūpintis išlaikyti gerą Lietuvos vardą, jei norim, kad pasaulis su mumis skaitytųsi kaip su kultūringa tauta.

Laikas pamiršti sovietinį „etiketą“, kuris leidžia sukčiauti, meluoti, nepaisyti įstatymų ir kuris, deja, yra dar praktikuojamas mūsų šalyje. Lietuvoj jis, matyt, yra priimtinas. Tik nelaukim, kad užsienis mus suprastų ir mums atleistų. Prisitaikyti prie Vakarų privalom mes, jei pretenduojame tapti civilizuoeto pasaulio dalim.

Dvi Lenkijos Prezidento dienos Lietuvoje: L. Wałęsa ketina atverti draugiškų santykių su artimiausiais kaimynais duris

Balandžio 26 d. prasidėjo Lenkijos Prezidento Lecho Wałęsos dviejų dienų vizitas Lietuvoje. Šio vizito metu L. Wałęsa ir Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas pasirašė dvišalę sutartį dėl draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo.

Tai pirmasis Lenkijos Prezidento L. Wałęsos apsilankymas Lietuvoje. 1992 metais Lietuvoje su oficialiu vizitu lankėsi Lenkijos užsienio reikalų ministras K. Skubiszewskis, kuris su Lietuvos kolega A. Saudargu pasirašė deklaraciją ir konsulinę konvenciją.

Tais pačiais metais Lenkijoje lankėsi Lietuvos Ministras Pirmininkas A. Abišala, kuris susitiko su Lenkijos Prezidentu L. Wałęsa, premjere H. Suchocka, parlamento atstovais. Abu premjerai pasirašė sutartį dėl investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos bei komunikatą dėl Kalvarijos - Budzisko sienos perėjimo punkto laikino atidarymo.

1993 metų sausio mėnesį Vygriuose (Lenkija) įvyko Lietuvos premjero B. Lubio ir H. Suchockos susitikimas. Premjerai pasirašė bendrą komunikatą, numatantį tolesnio bendradarbiavimo perspektyvas. Liepos mėnesį Varšuvoje ministrė pirmininkė H. Suchocka susitiko su Lietuvos premjeru A. Sleževičiumi.

Šių metų kovo 17-19 dienomis Lenkijoje lankėsi Lietuvos užsienio reikalų ministro P. Gylio vadovaujama delegacija. Vizito metu buvo parafuota Draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartis.

Kaip Varšuvoje kalbėdamasis su Lietuvos žurnalistais pasakė Lenkijos Prezidentas, abiejų šalių sutartis suteiks daugiau galimybių bendradarbiauti, pašalins barjerus tarp Lenkijos ir Lietuvos, o toliau viskas priklausys nuo žmonių. „Tai durų atvėrimas“, - pasakė L. Wałęsa.

Rytis Sabas

Anot L. Wałęsos, reikia išbandyti tokius santykių standartus, kokie yra Europoje - paremtus šalių atvirumu. Atvirumo trūkumas, pasak Lenkijos vadovo, tik sukirsintų šalių tautines mažumas.

Dėl etninių mažumų ir Lenkijoje, Lietuvoje, pasak Lenkijos Prezidento, reikia padaryti dar daug. Tai turi lemti pats gyvenimas.

I. Byczewskis teigė, jog kelias iki sutarties buvo ilgas. Abiem šalims rūpėjo, kad 17 straipsnių dokumentas būtų kuo tikslesnis ir tarnautų ilgai. Sutartis galios 15 metų. Be to, joje numatytas automatinis pratęsimas penkeriems metams.

Sutartis, kurią bal. 26 d. 12 valandą pasirašė A. Brazauskas ir L. Wałęsa, o vėliau turėjo ratifikuoti abiejų valstybių seimai, tautinių mažumų santykius reguliuoja lygiaverčių pagrindų, leidžia mažumoms steigti visų lygių mokyklas, vartoti savo kalbą, net rašyti vardus ir pavardes savo kalba. Abi šalys pripažįsta dabartines sienas.

L. Wałęsa gimė 1943 metų rugsėjo 29 dieną Popove prie Lipno (Vidurio Lenkija). Baigęs profesinę mokyklą, dirbo elektromechaniku, elektriku Gdansko laivų statykloje. 1970 metais buvo vienas statyklos darbuotojų streiko vadų. L. Wałęsa už tai buvo suimtas. Vėliau jis tapo nepriklausomų profesinių sąjungų veikėju, po 1980 metų Gdansko laivų statyklos streiko pradėjo vadovauti judėjimui „Solidarnosc“ („Solidarumas“). 1981 metais pirmajame judėjimo suvažiavime L. Wałęsa buvo išrinktas „Solidarnosc“ pirmininku.

1981 metų gruodžio 13 dieną įvedus šalyje karinę padėtį, L. Wałęsa buvo internuotas ir laikomas izoliaciniose centruose. Po dvejų metų būsimasis

prezidentas grįžo dirbti į Gdansko laivų statyklą. Jis toliau vadovavo nelegaliu paskelbtam „Solidarnosc“ judėjimui. 1983 metų spalį L. Wałęsa tapo Nobelio taikos premijos laureatu.

1988 metų gegužę ir rugpjūtį L. Wałęsa vėl vadovavo darbininkų protestams laivų statykloje, kurie pagreitino pokyčius Lenkijoje. Vėliau L. Wałęsa ėmė vadovauti piliečių visuomeninės iniciatyvos komitetui, telkusiame Lenkijos politinę opoziciją, pirmininkauti opozicijos ir vyriausybės deryboms. Po derybų „Solidarnosc“ vėl buvo legalizuotas, surengti iš dalies laisvi parlamento rinkimai. L. Wałęsai pasiūlius kitoms grupuotėms kurti koaliciją ir sudaryti vyriausybę, premjeru tapo Tadeusz Mazowieckis. L. Wałęsa per II „Solidarnosc“ suvažiavimą perrenkamas pirmininku.

1990 metų gruodžio 9 dieną 75 proc. Lenkijos rinkėjų balsų L. Wałęsa išrinktas šalies Prezidentu.

L. Wałęsa - 60 aukštųjų mokyklų (tarp jų - JAV Notr Damo, Harvardo, Kolumbijos universitetų) garbės daktaras. Jis yra apdovanotas JAV Filadelfijos laisvės medaliu, vienu Didžiosios Britanijos kryžiumi, Prancūzijos Garbės legiono ordinu,

Italijos Didžiojoju nuopelnų ordinu, Vatikano I laipsnio Pijaus ordinu, Belgijos Didžiojo kaspino ordinu. L. Wałęsa su žmona Danuta išaugino aštuonis vaikus - keturis sūnus ir tiek pat dukterų.

Bal. 26 d. L. Wałęsa lankėsi Antakalnio kapinėse, kur pagerbė žuvusiuosius už Lietuvos laisvę, ir lenkų karių kapinėse. Po to Lenkijos Prezidentas susitiko su Lietuvos Prezidentu A. Brazausku, vėliau - su Seimo pirmininku C. Juršėnu. L. Wałęsa aplankė Vilniaus Arkikatedrą, apžiūrėjo šv. Onos bažnyčią, A. Mickevičiaus paminklą, Vilniaus universitetą. Sveičių namuose Lenkijos Prezidentas susitiko su Lietuvos premjeru A. Sleževičiumi. Bal. 27 d. L. Wałęsa dalyvavo mišiose Aušros Vartų koplyčioje, lankėsi Lenkijos ambasadoje. Po dar vieno susitikimo abu prezidentai surengė spaudos konferenciją, po kurios Lenkijos valstybės vadovas išvyko į Trakus. Sugrįžęs L. Wałęsa surengė pietus, susitiko su lenkų bendruomenės Lietuvoje atstovais, pagerbė J. Pilsudskio ir J. Basanavičiaus kapus Rasų kapinėse.

Tą pačią dieną Lenkijos Prezidentas išskrido namo.

„Liet. Rytas“

Rusijos komunistai priėmė savą programą

Balandžio 25 d. Maskvos priemiestyje Zvenigorode baigėsi Rusijos komunistų partijos konferencija, kurioje dalyvavo maždaug 300 delegatų. Konferencijos dalyviai priėmė vadinamąją minimalią programą. Politikoje Rusijos KP sieks sudaryti liaudies išrinktą vyriausybę, kuri turės atsiskaityti Rusijos Fedderaliniam susirinkimui, konstituciniu būdu ir savanoriškai atkurti sąjunginę valstybę, taip pat reikalaus visalaudinio naujos konstitucijos aptarimo ir priėmimo.

Okio srityje Komunistų partija numatė naują Rusijos ekonomikos

vystymosi kursą, kuris sustabdytų gamybos kritimą ir infliacijos didėjimą.

Rusijos komunistai reikalauja nustoti „juodinti sovietinę istoriją, atmintį ir V.I. Lenino mokymą“, taip pat Amerikos ir Vakarų įtaką, prievartaus kultą“. Rusijos komunistų partija paskelbė savo devizą - „Rusija, darbas, liaudies valdžia, socializmas“, o partijos simboliais pasilikė raudoną vėliavą su kūju ir pjautuvu.

Rusijos komunistų konferencija baigėsi „Internacionalo“ giedojimu be fonogramos.

„L.R.“

TRUMPAI

Bolševizmą turėtų įvertinti antrasis Niurnbergo teismas Vilniuje įvyko ketvirtasis Politinių kalinių sąjungos suvažiavimas

Į ketvirtąjį suvažiavimą, vykusių Vilniaus 7-ojoje vidurinėje mokykloje, susirinko Lietuvos politinių kalinių sąjungos atstovai. Ši 1990 m. gruodžio mėnesį įkurta organizacija šiuo metu vienija apie 2500 tikrųjų narių bei apie 200 rėmėjų, jai priklauso ir Seimo nariai J. Listavičius bei A. Stasiškis. Pastariais yra Politinių kalinių sąjungos pirmininkas.

Suvažiavimo pradžioje tylos minute pagerbę žuvusiuosius, jo dalyviai iš klausė suvažiavimo svečių sveikinimus. Pirmasis į suvažiavimo dalyvius kreipėsi Seimo narys A. Endriukaitis. Jis pažymėjo, kad pagrindinis visų dešiniųjų jėgų uždavinys yra veikti vieningai ir siūlė paremti parašų dėl referendumo rinkimo bei budėjimo KGB rūmuose akcijas, o rinkimuose į savivaldybes dalyvauti vieningu dešiniųjų bloku. Pasivadinęs euroskeptiku, A. Endriukaitis teigė, jog jis neremia nuomonės, kad Lietuvai į Europos sąjungą reikia eiti užmerkus akis. „Aš netikiu, jog toli nuo Lietuvos mums būtų kuriamas sotas ir gražus gyvenimas“, sakė jis, tuo pačiu pažymėdamas, kad „mūsų požiūris į Vakarus yra per daug atlaidus ir geranoriškas“.

Politinius kalinius taip pat pasveikino Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininko pavaduotojas A. Katkus, Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos prezidentas B. Gajauskas, svečiai iš Ukrainos bei Čekėnijos.

Po to organizacijos veiklą apžvelgė jos pirmininkas A. Stasiškis. Pasak jo,

Artūras Račas

Politinių kalinių sąjunga prisidėjo prie Rusijos kariuomenės išvedimo, KGB archyvų išsaugojimo, aktyviai dalyvavo dešiniųjų politinių jėgų organizuojamose akcijose. Kita vertus, pasak A. Stasiškio, mažai pasistūmėta sprendžiant kompensacijos už okupacijos metais padarytą žalą problema, nepakankamai aktyviai dirbama su jaunimu.

Nemažai dėmesio savo kalboje Politinių kalinių sąjungos pirmininkas skyrė bendradarbiavimo su Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga problemai. Pasak jo, abiejų šių organizacijų vadovams pavyksta surasti bendrą kalbą, tačiau to negalima pasakyti apie skyrių ir eilinių narių santykius. Kaip pavyzdį jis paminėjo neseniai dėl patalpų kilusį konfliktą Kaune, kurį gali tekti spręsti teisme.

Pagrindinė priežastis, trukdanti glaudžiau bendradarbiauti dviem politinius kalinius jungiančioms organizacijoms, A. Stasiškio manymu, yra tai, jog Politinių kalinių sąjunga yra dešiniųjų pažiūrų, o Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga jungia skirtingų interesų ir pažiūrų žmones. Tai, pasak jo, nėra blogai, bet trukdo šioms organizacijoms susijungti. „Susijungti reikėtų, bet aš nežinau būdo, kaip tai padaryti“, - sakė A. Stasiškis.

A. Stasiškis taip pat kalbėjo apie „antrojo Niurnbergo“ idėją. Pasak jo, bolševizmą įvertinti turi būti

surengtas tarptautinis teismas. A. Stasiškio nuomone, dėl jo organizavimo reikia kreiptis į tarptautines organizacijas ir sudaryti iniciatyvinę grupę. Kita vertus, anot jo, net nelaukiant, kol toks teismas įvyks, reikia reikalauti Lietuvos generalinės prokuratūros, kad būtų baigtos tirti jau pradėtos bylos ir įvardyti genocidą Lietuvoje vykdę žmonės.

Pirmąjį suvažiavimo dieną delegatai dar aptarė sąjungos programos ir įstatų projektus, iš klausė etikos komisijos ir išdinioko ataskaitas, rinko sąjungos tarybą. Beje, kaip vėliau paaiškėjo, konfliktas tarp Vilniaus ir Kauno egzistuoja ir pačioje Politinių kalinių sąjungoje, nes dauguma į sąjungos tarybą pasiūlytų kandidatų kauniečių nesurinko reikiamo balsų skaičiaus ir į tarybą nepateko.

Antrąjį suvažiavimo dieną delegatai svarstė siūlomus priimti pareiškimus bei rezoliucijas, kurių buvo gana daug. Seimo narys J. Listavičius supažindino su pareiškimų „Dėl Lietuvos Respublikos turto privatizavimo“ bei „Dėl KGB archyvų LDDP monopolizavimo“ tekstais, o E. Razgauskas siūlė priimti nutarimą, kuriame siūloma kreiptis į tarptautines organizacijas, kad KGB archyvai būtų perduoti UNESCO globai, bei rezoliuciją, kurioje prašoma Lietuvos Prezidentą imtis veiksmų reguliuojant konfliktą dėl Genocido tyrimo centro. Visiems pateiktiems projektams suvažiavimo dalyviai pritarė ne balsavimu, kaip įprasta, o plojimais.

„L.R.“

Prieškario Lietuvių bajorų draugija tapo Lietuvos karališkąją bajorų sąjunga

Sigita Urbonavičiūtė

Balandžio 23 d. Vilniaus savivaldybės salėje įvyko atkuriamasis prieškario Lietuvių bajorų draugijos, veikusios 1928-1940 metais, suvažiavimas. Susirinko 300 žmonių, kildinančių save iš kilmingų giminių ir ketinančių įrodyti savo bajorišką kilmę. Jie parašė pareiškimus ir tuo pačiu tapo atkuriamos sąjungos nariais.

Iniciatyvinės grupės sekretorius E. Čerškus anksčiau yra pabrėžęs, kad „mes jokie bajorai, tik kilmingųjų žmonių palikuonys“, ir pagrindinis draugijos tikslas turėtų būti heraldikos, bajorijos istorijos tyrinėjimai, kultūrinė-šviečiamoji veikla.

Tačiau suvažiavime viskas pakrypo kiek kita linkme.

Suvažiavime dalyvavo garsios bajorų giminės - Giedraičių - palikuonis Romanas Demskis, kunigas ir gamtos mokslų daktaras iš Australijos. Jis pasakė, kad į Lietuvą pirmą kartą atvyko specialiai į šį suvažiavimą. „Tai yra stebuklas, kad aš esu čia, kad daugiau nebebūsiu vienišas“, kalbėjo jis. Savo kalboje, pasakytoje vėliau, R. Demskis minėjo, kad jei Lietuva nebėra monarchija, tai ir bajorija nebeturi tokios reikšmės.

Iniciatyvinės grupės pirmininkas J. Stankus kalbėjo apie istorinę atmintį, tautinį orumą, apie

Giedraičių palikuonis R. Demskis iš Australijos su savo giminės herbu.
V. Ščiavinsko nuot.

lietuvių romėniškos kilmės teoriją, kuri kilusi dėl kompleksų prieš lenkus, apie žymius Lietuvos bajorus. „Kaip išlikti oriam ir garbingam, kai viskas griūva, kai temsta Dievo šypsena“, - toks buvo pasisakymų leitmotyvas. Bajoriškumas - tai dvasios dorumas, meilė pasauliui, įgyta iš tėvų ir mokytojų.

R. Eitminavičius iškart atmetė galimybę, kad organizacija būtų klubas, puoselėjantis šiuos idealus. Anot jo, tai turi būti organizacija, atkvyviai dalyvaujanti dvasiniame gyvenime, neliekanti nuošalyje ir nuo svarbiausių politinių klausimų. Bajorai turėtų dalyvauti partijų veikloje, tad per juos būtų galima įgyvendinti savo tikslus. E. Čerškus pridūrė, kad organizacija turi būti

galinga, stipri, visų žinoma organizacija, kurios balsas skambėtų visais lygiais, taip pat ir politikoje. A. Pipiras kalbėjo, kad reikia kurti valstybės modelį, nes Seimas ir Vyriausybė su tuo nesuistvarko.

Buvo patvirtintas sąjungos statusas. Tikraisiais sąjungos nariais gali būti visi pilnamečiai ir pilnateisiai Lietuvos karalystės - Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės bajorai ir jų tikros motinos, seserys, teisėtos žmonos ir dukterys, nepaisant jų gyvenamosios vietos, galintys pateikti dokumentus, įrodančius jų bajorišką kilmę. Mintis, kad bajorystė įgyjama tik tada, kai abu tėvai buvo bajorai, pritarimo nesulaukė.

(Nukelta į 8-tą psl.)

JAV analizuoja savo politiką dėl Rusijos. Amerikos vyriausybė išsamiai analizuoja savo politiką dėl Rusijos, praneša savaitraštis „Time“.

Baltieji rūmai tai daro, susilaukę kritikos, kad savo politikoje pernelyg nuolaidžiauja Rusijai ir jos prezidentui Borisui Jelcinui.

Ši analizė pradėta praėjusį mėnesį, ir atitinkama medžiaga jau perduota prezidentui Billui Clintonui bei jo užsienio politikos patarėjams.

„Time“ rašo, kad analizėje pateikti visi potencialūs įvykių raidos Rusijoje scenarijai ir galimos JAV reakcijos tokiose situacijose.

Baltijos šalių atstovų pasitarimas Taline. Taline įvyko trijų Baltijos šalių užsienio reikalų ministerijų atstovų susitikimas. Lietuvos delegacijai vadovavo ministro pavaduotojas Albinas Januška.

Susitikime aptarti Baltijos šalių veiksmai, koordinuojant užsienio politiką, įskaitant dalyvavimą programoje „Partnerystė vardan taikos“, Europos stabilumo pakte, santykiai su Vidurio ir Rytų Europos šalimis. Taip pat derintas sutarties dėl Baltijos Tarybos įsteigimo projektas, tartasi dėl bendro diplomatinio atstovavimo trečiojoje šalyje.

NATO vienintelis Estijos saugumo garantas. Estijai būtina prisijungti prie NATO, interviu BNS pareiškė Estijos parlamento pirmininkas Tunne Kelamas. Pasak jo, „tiems, kurie pasilieka tarp dviejų pasaulių, nėra viltes gauti realios pagalbos“.

T. Kelamo nuomone, dabar, kai besivystančioje Rusijoje vyrąja nestabilumas, prisijungimas prie NATO yra vientinė reali Estijos saugumo garantija.

Komentuodamas galimą Rusijos įstojimą į NATO, T. Kelamas priminė propagandinę Nikitos Chruščiovo raginimą prisijungti prie NATO. Tada N. Chruščiovas teigė, kad SSRS prisijungimas prie NATO pakeis šios organizacijos esmę.

„Rusija gali tapti NATO nare tik tada, kai ji taps demokratine ir šalių suverenitetą gerbiančia valstybe. Tačiau tokiu atveju NATO pasidarys nebereikalinga, nes demokratine valstybė negali grasinti savo kaimynams“, - pažymėjo T. Kelamas.

A. Ruckojus jau ketina vadovauti opozicijai. Buvęs Rusijos viceprezidentas Aleksandras Ruckojus yra pasirengęs vadovauti ir suvienyti visus opozicinius judėjimus, išskyrus ekstremistinius, pareiškė jis savo interviu televizijos programai „Rezultatai“.

Jis gali vadovauti toms opozicinėms grupuotėms, kurios nepasirašys prezidento Boriso Jelcino proteguojamo susitarimo dėl pilietinės taikos ir santarvės.

A. Ruckojus norėtų vadovauti visuomeniniam politiniam judėjimui, bet ne politinei partijai, nes tik toks judėjimas gali išreikšti visuomenės, valstybės ir žmogaus interesus.

A. Ruckojus laikomas rimtu kandidatu į prezidentus 1996 metų rinkimuose. Tačiau iki šiol jis oficialiai nepareiškė, ar iškels savo kandidatūrą.

Dar dėl Melburno Lietuvių Klubo ateities

Pasiskaičius E.S.(jurnienės), M.S.(odaitienės) ir Algio Kairaičio pasisakymus „Tėviškes Aidas“ savaitraštyje apie Melburno Lietuvių Klubo ateities problemas, darosi liūdnoka. Atrodo, kad mūsų tautinių institucijų- Klubo, Bendruomenės ir Parapijos - etnocentrinų pamatų klodai ėmė slysti mums iš po kojų! Girdisi pavojų keliantys ženklai, klausotuku iškyla rūpestis - kas bus toliau? Padėtis akivaizdi: ėmė masiškai senti ir mirti, greit nebėliks iš ko rinkti valdybų ir t.t.

Apie visa tai, norėtusi rašyti poetiškai, bet ginkdie ne proziškai. Norėtusi dalykus paliesti švelniai glostancia ranka, nes kultūros pagrindas - žmogaus siela - visur esanti ta pati, todėl ir evoliucija turinti eiti norima linkme. Kad mūsų norai galėtų būti vaisingi, jiems reikia nepalaužiamai stipraus tikėjimo. Tai gi tikėjimo, kuris stovi ant tvirto religinio pagrindo. O mus, deja, ištiko netikėjimas: „Nebeieškokime - Mes nieko nesuraskime, - Kol patys sau nebūsime, - Ir žemės, ir pavasariai“. (A. Mackus).

O kaip jaunimas? Ar jis kuo nors tiki? Ach, tas mūsų jaunimas! - jis ateina, apsižvalgo, pašoka tautinius šokius, vieni pagroja, bet didžiūma turbūt sportuoja, ir vėl pradings! Jaunimas į ALB-nės veiklos gretas nesijungia, atokiai laikosi ir nuo Klubinės veiklos. Atseit šie veiklos barai jaunimui „neperspektybūs“. Tokiu būdu tarp senimo ir jaunimo atsirado psichologinis atotrūkis, susvetimėjimas arba „santykine praraja“. Kas dėl to kaltas? Aišku, kaltininką galima surasti, bet jo paieškos - labai nepopuliarus dalykas. Dabar populiari kalbėti tikrai apie karo nusikaltėlius..

Zvilgsnis į senimo ir jaunimo temą iš kitos pusės

Antai *Jo Šventenybė Popiežius Jonas Paulius II paskelbė 1994-tuosius metus „Šeimos Metais“ („Tėv.Aidai, Nr. 11-12), kad tarp tėvų ir vaikų būtų ugdomi laisvės ir lygybės principai grįsti tarpusavio santykiai ir bendras susipratimas.*

Pastaba: Iš savo seniai darytų ir išbarstytų užrašų, paimtų gal iš „Svyturio“ ar „Kultūros Barų“, suradau vienos pedagogės, o gal (pedagogo?) pasisakymą apie šeimas. Štai jis:

„...keista, bet taip jau yra, kad griežtos tvarkos prisilaikančiose šeimose vaikai dažniausiai yra belaisviai ir beteisiai. Gi tuo tarpu pairusiose arba liberaliose šeimose, jie turi daug ir per daug laisvės, kuri neretai išvirsta visišku palaidumu. Kai vienos šeimos pajėgia įžiebtį savo vaikams mokslo bei kultūros troškimo ugnį, tai kitos - ją ilgam laikui užgesino. Vieni jaunuoliai iš šeimų išsineša šviesiausius prisiminimus, kiti - niekuo neužgydomas nuoskaudas, suniekintas pastangas ir net sulaužytą charakterį. Vienose šeimose išmokstama tiesos ieškoti, ją rasti ir ginti, kitose - tobulai visus aštrumus apėiti, lankščiai prisitaikyti ir išsisukinėti, sakysim, kad ir nuo tautinių bei moralinių problemų sprendimo.“

Tai tekstas, kuris, kaip Griaustinis, turėtų sudrebinti dar neužsnūdusius ir neužakusias gerbiamų tėvelių ir mamių protus ir sąžines, svarstant jaunimo nuo

lietuviškos veiklos atitrūkimo klausimą. Nesiskųskime savo vaikais, nes tuo apskundžiame tik patys save!

Pasisakymai dėl Melburno Lietuvių Klubo valdybos veiklos: E. Sturrienė, M. Sodaitienė ir Algis Kairaitis

„(...) nesu girdėjusi, kad Klubo valdyba kada nors būtų rimtai bandžiusi panagrinėti esamą padėtį ir bandytų pritraukti į Klubą narius ir į valdybą jaunesnius žmones? - E. Sturrienė.

Visi gerai žinome, kad Melburno Lietuvių Namai yra tvarkomi ir išlaikomi klubiniais pagrindais. Žinome ir tai, kad jie atlieka itin svarbų vaidmenį mūsų organizaciniame bei kultūriniame gyvenime.

Pastebėsiu tiesų ir nuogą faktą: Lietuvių Namus ir Klubą administruoja statutiškai reglamentuota Valdyba, kuri, kaip ir visos kitos - buvusios valdybos praecy - dirba be atlyginimo, o vien iš įsipareigojimo mūsų visuomenės garbei ir gerovei už, neva, „atlyginimą“, kurį mes vadiname „kilnumu ir pagarba“(anglų k. dignity).

Neketinu nieko dramatiuoti, pateiksiu tik Simone de Beauvori aforizmą: „Work without dignity is a slavery“. Neteikdami savo darbuotojams deramos pagarbos, mes degraduotume į vergiškumo lygmenį ir juos, ir patys save ...

Klubas, turėdamas su atsidavimu dirbančias valdybas, sudaro savanoriams palankias sąlygas bendrauti, poilsiauti, pramogauti - šokti, dainuoti, ruošti koncertus,

suvažiavimus, naudotis įdomia biblioteka - kur čia viską ir beįvardinsi! Gi tiems, kurie ateina į Klubą su progresuojančiom neurozėm, patarkim, gerbiamieji, kreiptis pas psichiatrą...

Tęsiant apibendrinimus, verta paminėti (E.S.) pageidavimą klubo valdybai: „(...) sukviesti apie 10 „moderniškų“ jaunesnių lietuvių; padaryti su jais keletą posėdžių, kartu su jais pasvarstant naujas idėjas ir realias galimybes, kurios būtų patrauklios jaunosios kartos atstovams, ir taip sumoderninti Melburno Lietuvių Klubą veiklą.“

Beje, iš mano pokalbio su valdybos nariu F. Sodaičiu, paaiškėjo tai, jog valdyba „tokio žygdarbio“ atsisako, - „jai pilnai užtenka tiesioginio administracinio darbo, o kandidatais į valdybą, kuriems dar reikia specialaus studijinio paruošimo, gali psirūpinti šeimose bei jų artimieji!“ Kalba apie jaunimo įsijungimą į klubinę veiklą, matyt, dar nėra rimčiau apmąstyta. Pirmiausia reiktų tiksliau apibrėžti pačią jaunimo sąvoką, apie kokį būtent jaunimą mes čia iš viso kalbame? Nei klubinė, nei bendruomeninė veikla nėra „trali-vali“ nutruktagalvių žaidimas! Rimtai veiklai reikia brandaus charakterio ir pasirušimo žmonių, o ne pramogautojų! Girdisi skundų iš Klubo valdybos, kad jaunimas net savo kambario tvarkingai užlaikyt nesugeba..

Tasai tariamas jaunimas, kuris yra mūsų pokalbio objektas, nėra joks jaunimas: jį reiktų vadinti „vidurinioios“ arba „vyresniosios“ kartos kategorijomis. Kad būtų aiškiau, pradėsiu nuo ABC:

lopšelinukai - tai kūdikiai (nuo 2 mėn. iki 3m.), darželinukai (3-5m.), pradinukai (5-13m.), paaugliai (13-18m.), jaunimas (18-24m.), vidurinioji karta (25-35m.), vyresnioji karta 36-50m.), senimas (50-70m.), senoliai (70-111).

Toliau diskusinius pasisakymus gvildena Algis Kairaitis („Tėviškes Aidas“, Nr. 14), kurio pastabas teikia mums solidų pagrindą visai diskusijai. Klubas išlaikymui galimybių netruksta, anot jo, „tik reikia jomis tinkamai pasinaudoti“. Neslepia jis ir fakto, kad su kiekvienais metais darosi vis sunkiau ir sunkiau surasti tinkamus kandidatus į valdybą, „Bis Bravo!“ jam užtai, kad esmiškai palietė Klubo statuto klausimą! Prieš trejetą metų, kai buvau Klubo revizijos komisijoje, tai ir aš pats šį klausimą kėliau aikštėn! Kad mūsų klubinės veiklos statusas jau yra pasenęs, tai irgi faktas: jį reikia dvastiškai perredaguoti - sutrumpinti ir pakeisti, ir vėl iš naujo užregistruoti!

Pilnai pritariu a. Kairaičiui, jog Klubo valdybos narių administracinės išlaidos (t.y. apie 2.500 dolerių per metus) būtų apmokėtos iš Klubos kasos!

Nežiūrint kokio amžiaus žmonės beateitų į sekančių kadencijų Klubo valdybas, tradicinė lemtis juos visada pasitiks: Klubas yra mūsų tautiečių kūrinys, kuris neturėtų atitekti į apskraus komersanto rankas! Darykim viską, kad Klubas dar ilgai išsilaikytų, o su juo eitų ir taktą ir mūsų Lietuvija. Ačiū už dėmesį!

Parengė Jonas Juška

Atvelykio šventė

Gražiausio margučio konkursas

suspaudžia nuo to žodžio. Ne eisim, ne bėgsim, tik važiuosim, nes kitaip niekada nebuvo ir nebus. Kiti vaikai šoks, bėgsios iš salės į koridorius ir atgal, kiti ridens margučius, kiti trepens kojėlėmis, šokdami „Jurgeli, meisteli“, o ji - neatskiriama nuo savo invalido vežimėlio - tik rudų akių spindesiu, didele vaikiška šypsena ir visa savo siela bus ten. Ir vis tik bus pačiame šventės įkarštyje, rato vidury, džiaugsmo vidury, apsupta visų meilės, dėmesio, švelnumo, vistų pakalbinta ir be galo laiminga. Tai jos šventė. Atvelykio šventė vaikams - invalidams, sergantiems cerebraliniais paralyžium. Šventė, į

kurią patekęs prašalietis iš pradžių susigūžia, pamatęs vieną vietą tiek negalios ištiktų vaikų, paskui jį apima gailėtis ir noras kažkuo pagelbėti tiems vargšams, o tik žymiai vėliau tas žmogus supras, kad jie - tokie pat vaikai, kaip ir visi. Jie nori išdykauti, žaisti, su jais galima tiesiog pasikalbėti susėdus. Ne visi jie aiškiai kalba, bet reikia tik įsiklausyti į sunkiai tariamus Arūno žodžius ir jis papasakos ne tik apie fotoaparatus, šiuolaikinę muziką. Jis pasakys, kokia stipri jo mama, kuri turi įkelti jį, jau vyrūka, į vežimėlį, iškelti, išvežti daugiabučio laiptais į kiemą ar (Nukelta į 6-tą psl.)

Sirdį kiekvieną kartą

Iškeliavo Amžinybėn

A. † A. Albertas Bladzevičius

Retėja Australijos lietuvių veikėjų gretos. Štai šių metų kovo mėnesio 14 dieną nustojo plakusi A.†A. Alberto Bladzevičiaus širdis ir nebegirdėsime jo taiklaus žodžio bendruomeninėse diskusijose. Nors jau kuris laikas kaip dėl ligos jis pasitraukė iš aktyvios veiklos, tačiau jo nuėitas kelias bendruomeninėje veikloje paliko gilias ir prasmingas vėžes. Jo veikla buvo plati ir šakota, skirianti daug dėmesio ir energijos jaunimui, ypatingai sporto srityje. Jis dirbo lietuviškoje veikloje kur tik reikėjo ir kur jautė kad jo darbas neša naudą Lietuvai, nepaisydamas „tariamų politinių pakraipų“ ar asmeniškų ambicijų, statydamas veiklos tikslą pirmoje vietoje. Tuo pačiu reikia teigti, kad jis savo politiniuose įsitikinimuose nesibaikė ir tvirtai jų laikėsi.

Albertas Bladzevičius gimė 1914 metais gruodžio mėnesio 26 dieną, Maskvoje, kur jo tėvai buvo išblokšti 1-ojo pasaulinio karo audrų. Jis buvo jaunesnis brolis sesutei Elenai, kuri šiuo metu tebegyvena Hamburge - Vokietijoje. Karui pasibaigus ir Lietuvai atgavus nepriklausomybę šeima grįžo į tėvų gimtinę, Zarasus. Tenai jis baigė pradžios mokyklą ir gimnaziją. Toliau mokslą tęsė Dotnuvos žemės ūkio akademijoje įsigydamas agronomo specialybę. Dar besimokydamas jau aktyviai reikišėsi sporte, ypatingai krepšinyje ir lengvojoje atletikoje. Savo karinę prievolę atliko įstodamas į karo mokyklą, įsigydamas karininko laipsnį. Jis žiūrėjo į ateitį su viltim tobulinti ir gerinti žemės ūkį.

Neilgai teko darbuotis laisvos tėvynės laukuose, nors tą darbą tęsė vokiečių okupacijos metu. Artėjant sovietų komunistiniam siaubui stoji savanorių ir Plechavičiaus armijų. Išvykstant Kaune susipažįsta su jauna Valentina Juozapavičiūte, kurią po karo suranda Vokietijoje ir sukuria šeimą ir užaugina dvi dukras, Jūratę ir Gražiną. Dar Vokietijoje bebūnant jis imasi organizacinio darbo, sporto srityje ir su skautais turtininko pareigose.

Į Australiją emigravo 1949 metais ir pastoviau apsigyveno Geelonge, pradžioje dirbo Ford automobilų fabrike. Vėliau dirbo kaip ūkvedys net keliose to paties savininko ūkiuose, Geelongo miesto apylinkėse. Nors ir po ilgų ir sunkių darbo valandų surado laiko ir energijos organizaciniam darbu. Jis vienas iš steigėjų Geelongo lietuvių sporto klubo Vytis ir jam pirmininkauja.

Seimyninių priežasčių verčiamas persikelia gyventi į Melbourną. Nenuleidžia rankų ir čia, po ilgų darbo valandų ir šeimos kurimosi rūpesčių, randa laiko tolimesnėm studijom bio-chemijos srityje, kurios jam įgalino su laiku užimti skyriaus viršininko poziciją Commonwealth Serum Laboratories imonėje. Nenutolsta ir nuo lietuviškos veiklos, bet dar giliau į ją įsijungia.

Jį matėme mokytojaujant savaitgalio mokykloje. Visą eilę metų pirmininkauja Melbourne lietuvių sporto klubui Varpas - už jo ilgametį ir sumanų vadovavimą buvo suteiktas garbės nario titulas.

Net dvi kadencijas pirmininkauja ALFAS valdybai ir įsijungė į Saurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinės gastrolių Australijoje organizavimą. Jis pirmininkauja Melbourne Lietuvių Klubui, dirba Melbourne Apylinkės Bendruomenės Valdyboje. Jį taip pat matome pirmininkaujant lietuvių dienų komitetui Melbourne ir jas sekmingai pravedant jis dirba ir Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyboje.

Sulaukęs pensijos amžiaus nepasitraukia iš aktyvaus lietuviško darbo, net dešimtį metų išdirbo Lietuvių Ko-operatinėje Bendrovėje TALKA, vedėjo pareigose. Čia dirbant pasirodė pirmosios sveikatos sušlubavimo žymės - priepuolis (stroke) nors nelabai sunkioje formoje. Tačiau jis dar tęsė darbą net kelis metus. Galiausiai išeina į tikrai užsitarntą visišką pensiją. Metų ir pergyvenimų našta po truputį pradeda atsilipti, bet visada lieka jautrus lietuviškiems reikalams ir juos intensyviai sekė. Deja šių metų sausio mėnesį ištinka stiprus širdies priepuolis. Atrodė kad pamažu sveiko, bet išsivysčius nenumatytom komplikacijom staigiai atsiskyrė su šiuo pasauliu šių metų kovo mėnesio 14 dieną, palikdamas liūdesyje žmoną Valentina, dukras Jūratę ir Gražiną, sesutę Eleną, Jūratės šeimą, savo artimus draugus ir visą Australijos lietuvių bendruomenę. Užpildyti jo paliktą spragą bendruomenėje bus nepaprastai sunku.

*Tauta liūdi savo sūnaus
Kas jo darbus aruodan sukraus.*
a.š.

XVIII Australijos Lietuvių Dienos

vakaras. Vakarų vadovė: Elena Varnienė, 123 Kingston Ave., Melrose Park, S.A. 5039. Telef. 08 276 6003.

Dainų Šventė įvyks gruodžio mėn. 28 d. Šventės vadovas: Edvardas Dukas, 33 Talbot Ave., North Plympton, S.A. 5037. Telef. 08 293 3289.

Meno Paroda. Meno parodos atidarymas gruodžio mėn. 28d. St. Peters Town Hall. Parodą sutiko suruošti: dail. Mary Milton-Rudzinskeinė, 1 Romalo Ave., Magill, S.A. 5072. Telef. 08 31 4921.

Toje pačioje vietoje, gretimoje salėje vyks **Teatro Festivalis**, kuris užtruks tris dienas, gruodžio 28.29.30 d.d. (3 val.p.p.). Festivalio vadovas: Vytautas Vencius, 1a Aboine Rd., Lover Mitcham, S.A. 5062. Telef. 08 276 9957.

Jaunimo Vakarai įvyks toje pačioje, St. Peters Hall, salėje gruodžio mėn. 29 d. vakare. Jaunimo vakaro vadovas: Antanas Pocius, 65 Mt. Osmond Rd., Mount Osmond, S.A. 5064. Telef. 08 379 7164, darb. 08 375 6669. Antanas Pocius taip pat praneša, kad skautų sotvykla įvyks tuoj po Australijos Lietuvių Dienų, sausio mėn. 2-8 dienomis Ironbank.

Tautinių Šokių Šventė įvyks gruodžio mėn. 30d. Šventės vadovas: Vytautas Straukas, 2/109 Kennilworth Rd., Parkside, S.A. 5063. Telef. 08 373 4976.

Australijos Lietuvių Dienų metu, kaip ir anksčiau, vyks Australijos Lietuvių Sporto Šventė.

Australijos Lietuvių Dienas baigsime Naujų Metų Sutikimo Baliuje, Royal Showground salėje Wayville.

Visas menines grupes prašome kreiptis tiesioginiai į parengimų vadovus.

Laukiame visų Adelaidėje
Rengimo Komitetas

priedainį pagauna... Jau kelintos rankos sūpuoja ketvirti metai nepadėdanti vaikščioti nei sėdėti Aldonos mažylį. Jis tik laimingai šyposi. Už salės durų šurmulytys. Vaikai ant kilimos ridena margučius. Rimas - vis dar pasaugodamas neseniai išoperuotą koją, Tomas, norėtų ir Samanta, jei galėtų išlipti iš vezimėlio ir turėtų geresnes rankutes...

Gražiausio margučio konkursas. Balti, vos vienu kitu flamasterio brūkšneliu padabinti kiaušiniai... Nė viename konkurse jie nelaimėtų prizinės vietos. O man jie patys gražiausi. Argi nevertas prizo kiekvienas - trimetis ar aštuonioliktmetis - kuris negali savo rankomis pavalgyti, nulaikyti pieštuko, bet nors keliais taškeliu nudažo margutį! Ir staiga pamatai, kad prizų krepšys jau tuščias, o Jurgos akyse - ašara. Bet šventinė nuotaika nugali, ir Jurga dalina savo draugėms su mama apkljuotus margučius - viščiukus. Jei ji galėtų bėgioti, tai nuneštų „viščiuką“ į toliausią salės kampą, bet tą gali už ją padaryti tik mama.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Atvėlykio šventė

(Atkelta iš 5-to psl.)

pati viena atvežti čia, į šventę...

Taigi, šeštadienio popietė iš visų Kauno kampelių visi ir suvažiuovė į Silainių 49-ąją vid. mokyklą. Kas su ratukais, kas pėsti - šiek tiek pakrypuodami, prilaikomi rūpestingų mamyčių ir tėvelių. Mokyklos salė jau buvo išpuosta - mamos kuri žalumynais pakaišė, kuri vėlykinį piešinį nupiešė, ilgi stalai jau nukrauti gražiausių margučių pintinėmis, vaisėmis, namie iškeptais tortais. Pasipuošę vaikai, lydimi sesučių ir broliukų, tėvelių, taisėsi už stalų. Veiduose pats tryčiausias džiaugsmas. Visi jau seniai pažįsta vienas kitą. Visi sveikinasi su šventėm, susitikę mamos apsikabina kaip giminės. Nėra veiduose skausmo nei gailėsčio. Jei sukirba tokie jausmai, tai tik giliai giliai, pačioj slapčiausioj širdies kertelėj. Visi panašūs, suprantam vienas kitą, tai ir džiaugsmas turi būti bendras mūsų vaikams. Mamos, tik šypsokitės!

Kažkas pabeldžia į salės duris... O, juk tai Vėlykė su margučiais! Mūsų sekcijos pirmininkė su balta skarele ir prijuoste pasakoja vaikams apie Vėlykų prasmę, margučius, senus lietuviškus papuočius. Vėlykė - Aldona - užmena mįslę, Andriukas atbėga jai padėti. Tuo tarpu

Arvydas atneša Evelinai aparatą kiaušiniams marginti... Toks paprastas ir geras daiktas, kai turi tik vieną sveikesnę ranką ir to kiaušinio palaikyti niekaip negali... Deja, jis - iš Amerikos. Pas mus tokių daiktukų oi kaip trūksta! Evelina džiūgaudama dažo baltą kiaušinį konkursui. O Arvydas jau eina šokti. Reikia tai pamatyti! Jis taip sunkiai vaikšto, bet šokal Suklupęs ir skaudžiai užsigavęs smilkinį į kėdės kraštą, vyriškai sako - neskauda. Jam juk jau 18! Kiek būta operacijų, kiek tikro skausmo!

- Oi bet kokie nuostabūs jūsų auskarai! Tai Evelina apžiūrinėja Arvydomamytę. Ach, tos merginos! Kas kam rūpi...

Štai salės vidury sukasi Kauno technologijos Universiteto dainų ir šokių ansamblio „Nemunas“ pora, pasipuošusi tautiniais rūbais. Jauni šokėjai Audronė ir Vaidas užveda ir pirmą dainelę su vaikais. Štai koncertuoja gretimos mokyklos mergaičių kvartetas. Vėlykė dalina dovanėles. Visus sveikina vaikų invalidų globos draugijos pirmininkė Marija Vienožinienė, linkėdama stiprybės ištermėms... O tuomet suskamba daina. Ir užveda ją ne kas kitas, o mūsų Vėlykė, mūsų Aldona. Jos balsas skambiausias, bet ir pritariančių mamų balsai gražiai dera, ir tėveliai padeda, o ir vaikai

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Motinos Dieną gegužės 8-tą pradėjome iškilmingomis šv. Mišiomis Švč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje. Dalyvavo 252 asmenys, įskaitant ir mūsų parapijos Sekmadienio Mokykla į bažnyčią žengė su procesija, Dievo Berniukams-Mišių patarnautojams nešant kryžį, tai Rimas Stakus, Justinas Balbata, Audrius Skeivys. Mokyklos vaikams giedant „Lietuva brangi“ ir visiems pritariant, toliau giedojo „Kažkas gieda, ar girdi, mano Dieve ar girdi“, ir visas kitas giesmes. Mokinius paruošė mokytoja Rita Mačiulaitienė. Liturginius skaitymus atliko Audrius Balbata - Mokyklos vedėjas ir jo mokiniai - Ginta Statkutė ir Audrius Skeivys. Aukus atnešė Nerida Balbataitė ir Danielė Bukauskaitė. Motinai skirtą pamokslą tarė kun. Pr. Dauknys. Mokiniai savo Motinai sveikinimų korteles jų pačių nupieštas sudėjo ant altoriaus, kurias kunigas pašventino, kaip brangų prisiminimą kiekvienai Motinai. Pasibaigus Mišioms, kurios buvo aukojamos už visas Motinas, visi giedojome Švč. Marijos Litanią. Po pietų minėjimas vyko Lietuvių Namuose.

Algio Ramanausko mirties keturnedėlio atminimui šv. Mišias užprašė žmona Gražina gegužės 21 d. šeštadienį, Lietuvių Namuose Bendruomenės menėje tuoj po

Padėka

Visiems mano draugams ir pažįstamiems lankusiems mane, po operacijos, Linacare ligoninėje ir namuose, nuoširdžiausias aciu. Taip pat dėkoju kunigui dr. P. Daukniui už dvasinę paramą ligoninėje ir Dainos Sambūrio, Bažnytiniam chorui už korteles ir linkėjimus. Dar kartą aciu.

P. Mičiutis

Pranešimas

Melbourn Socialinės Globos Moterų D-jos metiniam susirinkime išrinktoji nauja valdyba š.m. balandžio 28 dieną pasiskirstė pareigomis: pirmininkė - J. Zalkauskienė (874-5250), sekretorė - A. Karazijienė (338-2172), išdininkė - V. Morkūnienė (523-5957), ligonių lankytojos - V. Juškienė (398-3629) ir A. Ramanauskienė (878-8439), parengimų organizatorės - E. Korsakaitė (528-3746) ir M. Matulionienė (312-1047).

Iš buvusios valdybos pasitraukė L. Bartaškienė, V. Bladzevičienė ir M. Eimutienė. Draugijos vardu naujoji valdyba nuoširdžiai dėkoja už jų įdėtą darbą. A.K.

Gegužinių pamaldų, kurios prasideda 2 val.

Stefa Budrevičienė laidojant už jos vėlė šv. Mišioms aukojo Ona Aleknienė, Antanina Kalvaitienė, J.L. Kebliai, P. Mažylius, R.S. Smitas, M. Sodaitienė.

Stefos Budrevičienės mirties keturnedėlio atminimui šv. Mišias dukters Vidos Aleknienės ir jos šeimos vardu aukojamos Švč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje gegužės 29 d. sekmadienį 12 val. kaip visuomet mums skirtu laiku.

Parapijos išlaikymui vokeliais bendra suma aukojo \$50 M. Jagentavičius, \$25 Marija Grigalienė. Visiems aukojusiems ir prisuntusiems „Tėviškės Aidų“ prenumeratas nuoširdžiai dėkoja kun. Pr. Dauknys.

Stasė Ribčiauskienė po operacijos ir toliau gydoma Williamstown ligoninėje. Po Motinos Dienos minėjimo jai buvo suteikti šv. Sakramentai. Ji mūsų „Tėviškės Aidų“ savanoriškos ekspedicijos bendradarbė. Geros sveikatos jai linki visi.

Geelonge Motinos Dienos garbei šv. Mišios atnašautos šv. Jono bažnyčioje gegužės 8 d. Motinai skirtą pamokslą tarė kun. Pr. Dauknys. Skaitymus atliko Irta Valodkienė, aukas atnešė Salomeja Bungardienė ir jos dukktė Angela Freemantle. Pamaldose dalyvavo 54 asmenys, buvo melodingų balsų, tai ir visos giesmės sutartinai skambėjo Dievo garbei, prašant Motinoms gausios palaimos. Po pamaldų minėjimas sekė Lietuvių Namuose.

1994 m. balandžio

mėn. „Tėviškės Aidams“ aukotojų sąrašas: \$55 O. Schrederis, \$10 E. Eskirtienė ir \$5 V. Rinkevičius.

Aukos

Vilniaus šv. Jokūbo Ligoninei aukojo: \$100 - Queensland; po \$20 M. Venckienė, V. Stagys, R. Kaunienė, I. O'Dwyer, St. Stankunavičius, R. Semetas, M. Statkuvienė, A. Butkytė; po \$10 Dr. E. Surnienė, R. Pumputienė, B. Budrionis. A. Sadauskienė, K. Rašinskas, A. Šurna, S. Simutienė, V. Samulis, Geštautienė, J. Grigaitienė, L. Kazlauskienė, A. Baltrūnienė, E. Dainutienė, L. Milvydienė; po \$5 D. Didžienė, Dana, O. Aleknienė, Danienė, Gaigalienė, Celnienė, A. Vyšniauskienė.

Kas turi atliekamų gerame stovyje drabužių ar avalynės paaukoti skėnčiai siuntai į Lietuvą, prašome atnešti į Lietuvių Namus kiekvieną šio mėnesio sekmadienį.

Melbourno Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos valdyba

PADEKA

A.†A. Alberto Bladzevičiaus mirties proga nuoširdžiai dėkojame: kun. dr. P. Daukniui už laidotuvių apeigas, chorui bei jo vadovui p. P. Morkūnui už giesmes, Melbourno Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugijai už šermenų paruošimą, Sporto Klubui Varpas už garbės sargybą išlydint iš bažnyčios, organizacijoms ir pavieniams asmenims už atsisveikinimo žodžius, išreikštas užuojautas raštu ir asmeniškai, bei aukas lietuvių organizacijom vietoje gėlių A.†A. Alberto atminimui.

Zmona Valentina, dukros Jūratė ir Gražina, bei Jūratės šeima

SKAUTININKŲ RAMOVĖ

Melbourno Skautininkų Ramovė turėjo sueigą Parapijos Namuose Kensingtone balandžio 29 d. Ramovės pirmininkė v.s. Jonė Zitkevičienė visus pasveikinus pirmiausiai pakvietė malda prisiminti paskutiniiais metais iškeliavusius į Amžinybę, tai v.s. Algis Karpavičius + 1993.3.5 ir ps. Leonas Baltrūnas + 1993.4.20. Už juos visi sukalbėjome Viešpaties Angelas malda.

Pati Pirmininkė J. Zitkevičienė Ramovei vadovavus jau ištisus vienuolika metų, pasiprašė atleidžiama iš pareigų, kai ir sveikata nebėra tokia stipri. Tad

nauja pirmininkė išrinkta vienbalsiai ps. Birutė Prašmutaitė. Rajono Vadas s. Narcizas Ramanauskas nuoširdžiai padėkojo sesei Jonei už atliktas pareigas ir palinkėjo geros sėkmės naujai pirmininkei sesei Birutei.

Rajono Vadas buvo nuvykęs į Adelaidę ir ten tarėsi su Vilniaus tunto vadovais. Po Lietuvių Dienų Adelaidėje, sausio pradžioje, netoli miesto kalnuose bus ruošiamas Australijos Rajono stovykla, ją apžiūrėjo ir jau plantuojama stovyklos programa ir jos vadovai.

Aptarus daug skautiškos veiklos galimybių ir pareigų, sueiga baigta tradicine giesme „Ateina Naktis“. Sekė kavutė, o sekanti sueiga numatyta birželio 17 d., penktadienį, išleistuvių proga mūsų buvusiam Rajono Vadui j.v.s.fil. Vytautui Vaitkui, jam su žmona išsikeliant gyventi į Sydney. PD

Melbourno Lietuvių Biblioteka

Š.m. gegužės 3 d. Tėviškės Aiduose R. Saženis, dėkodamas Melbourno Lietuvių Bibliotekos perkėlimą į kitas patalpas vykdžiusiems asmenims, neužmiršo paminėti ir Bibliotekos vedėjo J. Mikšto išankstines abejones, tikriau, nuogaštavimus, kad knygos bus perneštos, sumaišant jų tvarkingą išdėstymą lentynose, neįvyko.

Deja, dabar jau esant Bibliotekai naujoje vietoje, paaiškėjo kad patenkinamai perkelta tik šaltinių Biblioteka, o Apylinkės Valdybai priklausančios knygos randasi neišpasakytame chaose, ne vien tik jų alfabetinę tvarka, bet ir lentynas sumaišant. O kodėl taip įvyko? Todėl, kad 13-likos metų darbo rezultatus neįmanoma buvo per kelias dienas perkelti tvarkingai į kitas patalpas. Dabar, Bibliotekos vedėjui, jau įpusėjus 82 savo amžiaus metus, tik nusimetus dešimties metų amžiaus našta, gal per kelis metus pavyktų tą Biblioteką atstatyti į buvusią jos tvarką, knygas išdėstant į joms priklausančias vietas taip, kad ir kvalifikuotam bibliotekininkui būtų aišku, kur kokia knyga randasi, nekaltant jau apie eilinį skaitytoją, nežinant dešimtainės sistemos knygų išdėstyme.

Ir dar kas neįgiamo paaiškėjo tos Bibliotekos perkėlimo metu: viena, materialiai pasiturtinti patriotinė organizacija, dėka savo vadovo nedovanotino užsispyrimo, ne tik kad apsunkino tos Bibliotekos perkėlimą, bet ir ilgesniam laikui sukomplicavo jos veiklą. Esama ir

tokių rėksnių patarėjų, siūlančių visas senesnes (bibliografinai vertingiausias knygas), išmesti iš bibliotekos, paliekant tik dekoratyvinius atrodančias knygas. Lygiai, kaip tūlas „humanitaras“ siūlė visas apdėvėtas knygas kišti puošniau atrodančių knygų užnugarin, tuoj būdu išlaikant „simetriniai estetinę bibliotekos dimensiją“...

Gautos knygos:

Ambrazas, V. „Lietuvių kalbos dalyvių istorinė sintaksė“, Vilnius, „Mokslas“ 1979.

N. Asanovas ir J. Sturytis „Gintaro jūra“, romanas, kuriame aprašyti tikri įvykiai, Vilnius „Vaga“ 1966.

J. Mikštas, Bibliotekos vedėjas

Pareiškimas

Jau trys savaitės iš eilės esu gavusi 3 kopijas kažkieno rašytą anoniminį laišką taikoma vienai mūsų bendruomenės narei.

Po to Alisa Baltrukonienė neteisėtai viešai mane apkaltino to rašinio autore. Vienoje iš man siunčiamų kopijų kurios pasirašytos „Katalikės ir Lietuvės“ ranka prirašytas mano vardas.

Aš pareiškiu, kad tokius laiškus skaitau labai žeminančiais ir aš niekam, niekada jų nerašiau ir nesiunčiau. Todėl prašyčiau tai atšaukti ir mano vardą be pagrindo neminėti.

Viltis Kružienė

A. † A. Stefai Budrevičienei

mirus, dukrai Vidai Aleknienei ir jos šeimai reiškiam gilią užuojautą.

Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne

A. † A. Stefai Budrevičienei

mirus, dukrai Vidai Aleknienei, šeimai ir artimiesiems, kartu liūdnėdami skausmo valandoje, užjaučia

Talkos Valdyba

Canberros Lietuvių Bendruomenės pirmininkei Jūratei Grigonytei ir jos šeimai, tragiškai žuvus jos sesutei Nemirai Grigonytei-Walton, reiškia gilią užuojautą.

Canberros „Ramovė“ skyriaus ramovėnai

Pasaulio Lietuvių Bendruomenėi

Turiu daug informacijos apie Lietuvos išeivių JAV spaudoje pasirodžiusias bendro Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvos Istorijos Instituto leidinio „Lietuvos gyventojų trėmimai 1941, 1945-1952 m. Dokumentų rinkinys“ (Vilnius, 1994) recenzijas ir atsiliepimus. Daug jų spausdinama „Drauge“. Dalį iškarpų man prisituntė ir pagrindines recenzentų pastabas iš esmės žinau. Iš karto reikia pasakyti, kad apmaudu dėl kritikos neatlaikančių leidinio parengimo spragų. Bene svarbiausias leidinio trūkumas - tai archeografinis dokumentų paruošimas. Šia tematika šis leidinys, pagal dabar turimą žodinę informaciją yra pirmasis toks leidinys Pabaltijyje. Dalis dokumentų buvo gauta per didelį vargą. Ir iš viso tokia nusikalstama sovietinės imperijos medžiaga dar nėra publikuota, nes kažkieno iniciatyva vis dar su didžiausiu uolumu tebeieškoma kokio nors nacių nusikaltėlio, užmirštant, kad antihitlerinės koalicijos sudėtyje buvo nuožni žmonių naikinimo valstybė - Sovietų Sąjunga. Kažkodėl buvusios antihitlerinės koalicijos narių nusikaltimai nelaikomi nusikaltimais, nors jie adekvatūs hitleriniais nusikaltimams. Todėl prašyte prašosi platus įvadinis straipsnis apie dokumentų sudarymo ypatybes, apie juose naudojamų terminų, sąvokų, net atskirų dokumentų tikrąją prasmę ir vertę. Dar apmaudžiau, kad kraupios čekistinės-komunistinės lietuvių politinio vertinimo sąvokos bei terminai atsidūrė dokumentų anotacijose. Tai negalima pavadinti nepatyrimo klaidomis. Tai tiesiog dokumentų publikavimo archeografinių reikalavimų nesilaikymas. Kitas klausimas - tai dokumentų atrinkimas. Dėl to gali būti įvairiausių nuomonių. Patys sudarytojai juos parinko ir, žinoma, negalvojo, kad tai paskutinis dokumentų šia tema rinkinys, ir dar dešimtmečius teks juos rinkti ne vien Lietuvoje, bet ir Rusijoje (Maskvoje, Sibire, Vorkutoje ir kt.). Jau po rinkinio parengimo sudarytojai rado naujų dokumentų, kurie ne mažiau vertingi už tame tome paskelbtuosius. Numatytoji leisti 16 tomų „Lietuvos kovų ir kančių istorija“ dar papildys trėmimo dokumentų fondą. Visų su trėmimais susijusių dokumentų vistiek nepaskelbsime, todėl reikalinga jų atranka ir turi būti skelbiami patys charakteringiausi ir informatyviausi. Bet toks atrinkimas įmanomas tik turint įvairiuose archyvuose esančių tos rūšies dokumentų bent minimalų

ADVOKATAI IR NOTARAS

Klauskite, ir Andrius Žilinskas konsultuos jus lietuviškai:

- * sprendžiant palikimo klausimus per patikėtinį,
- * tvarkant velionio turta,
- * perkant ir parduodant nekilnojamą turtą,
- * sprendžiant bet kokius komercijos ir biznio reikalus,
- * investuojant pinigus,
- * bylinėjantis.

Andrius Žilinskas - Advokatas
819 5515 - Lukaitis Partners, 123
Church Street, Hawthorn, 3122

registrą. Tai didelis ateities darbas. Paskubėtas minėtos serijos pirmasis tomas turi iš to išplaukiančių trūkumų ir subjektyvumo momentų. Visa tai turėjo būti leidinio komentaruose. Klaidas taisyšime ir dirbsime toliau, nes jei mes nedirbsime čia, Lietuvoje, niekas už mus nepadarys. O jei dar suremsime pečius su reiklia išeivija, turėsime ir tinkamus rezultatus. Atskirai norėtusi sustoti ties priekaištais, kurie recenzijose adresuojami patiems dokumentams, jų turiniui ir jų vertei. Kai kas vertina juos, kaip kagebistų pakištas klastotes, uždengiančias tremties kraupumą, žiaurumą ir jos genocidinį pobūdį. Mes visi žinome sovietinę imperiją, kaip blogio imperiją, tačiau, matyt, nevisiškai aišku, kad tai buvo dvideidė imperija: ištaisai buvo viena rašoma spaudoje, kitaip daroma ar buvo gyvenime. Tikėtis, kad čekistų ar komunistų ataskaitose matysis tremiamųjų sielvartas, ašaros, visą gyvenimą žmonių kurtos ateities sugriovimas, turto ir namų, kuriuos dar ir dabar ne visi atgavė, netekimas, šaltis ir kančios barakuose, kur miegant prie narų prisaldavo plaukai, alkis, skurdas, nuolatinis čekistų priminimas, kad jūs čia supūsit, atimant bet kokią viltį sugrįžti į Lietuvą, - būtų tik neįgyvendinamas naivuolio noras. Čekistų tai nejaudino, jie dirbo savo įprastą žmonių - „klasinių priešų“ naikinimo darbą. Kai kam iš recenzentų dokumentuose parodytas (bet nenufilmuotas) trėmimo vaizdas atrodė per daug humaniškas. Tiems, kas patys tai pajuto, galėtų paklausti, kaip recenzentas jaustųsi, jei prie jo namo ar buto ateitų ginkluoti žmonės, paimtų ir nusineštų vien namo duris. Kiekvienam tremiamajam atimdavo ne vien duris, bet viską, ką jis buvo per savo gyvenimą sukaukęs savo vaikams ar savo senatvės užtikrinimui. Ką reiškia prieš prarastą Tėvynę, prieš gimtą namų šilumą čekistų leidimas tremtiniam pasiimti keliolika ar kelis šimtas kilogramų mamos, ką reiškia prieš prarastą Tėvynę net ir tas duotas neduotas pienas ar keli maistui skirti skatikai. Iš gyvų pasakojimų ir daugelio tremtinių prisiminimų knygų mes gerai žinome, koks ten buvo pienas ir medicinos personalas. Ir tokio pobūdžio dokumentai - tai dar viena kraupi sovietinės imperijos dvideidžiškumo grimasa.

Nereikia tikėtis, kad iš karto gali būti išspręstos genocido pasekmių problemos. Lietuvių tautos demografiniai nuostoliai apima ne vien tremtinius šeimomis, bet ir politinius kalinius, kurie taip pat ešelonais buvo vežami-tremiami iš Lietuvos į pačią Rusiją ar jos pajungtą tautų žemes. Institute yra ruošiamas daktarinis darbas apie Lietuvos gyventojų trėmimus ir kai jis bus baigtas, bus žengtas vienas žingsnis priekin. Tačiau, kaip istorikas tyrinėtojas, nedrįsčiau sakyti, kad jau po to niekas nebegalės to darbo rezultatų patikslinti.

Reikia manyti, kad dokumentų rinkinys neturėtų patikti čekistams ir komunistams. Geresnės kaltinamosios medžiagos „proto, valios ir sąžinės“ partijai, kaip ji save vadindavo ir nereikia. Komunistai buvo pagrindinis

savanoriškas aktyvas ir čekistų pagalbininkas, tremiant Lietuvos gyventojas. Kraupu ir koku skaityti jų išdavikiškas ataskaitas apie genocidinių operacijų įvykdymą. Jie be sąžinės graužimo už įstatymo ribų stūmė senokus, vaikus, kūdikius, nėščias moteris. Išleidę veikiančius ešelonus, jie, pagaliau, net nerado reikalo pasidomėti, kokioje būklėje atsidūrė pasmerktieji kūdikiai, ligoniai, nekalbant jau apie suaugusius. Istorija jau niekada neužmirš šios partijos kraupijų nusikaltimų. Šis dokumentų rinkinys turėtų nepatikti ir sovietinės imperijos garbintojams ar norintiems ją prikelti iš kapo.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės sumanyta leisti „Lietuvos kovų ir kančių istorija“ yra nenuginčijamai reikalinga ne tik mūsų aukų pagerbimui, bet ir nusikaltimo prieš žmonių išaiškinimui. Šiai serijai teikiama PLB parama turėtų būti susieta su Lietuvos represijų tyrimo centro rengiamu tremtinių ir okupacijos metu nužudytų asmenų sąrašu, kurio pirmas tomas - „Lietuvos gyventojų genocidas“ (Vilnius, 1992) - jau išėjo. Vidaus reikalų ministerija išleido „1941-1953 metų Lietuvos tremtiniai. Pirmą knygą“ (Vilnius, 1993), kurioje skelbiamas genocido aukų vardynas - ištremtųjų pagal rajonus bei nužudytųjų sąrašas. Šitai bendrom jėgom, laikui bėgant, ir pasieksim užsibrėžtą tikslą.

Taisant pirmojo tomo trūkumus, yra numatyta išleisti platų, bent 2-3 autorių lanką E. Grunskio ir G. Ridžio paruoštą tame tome tilpusių dokumentų komentarą. Reikia eiti į priekį, atidžiai stebint tą kelią, kuriuo einame. Panika šiuo atveju tikrai ne mums bus naudinga.

Dr. A. Tyla
Liet. istorijos instituto direktorius

PRANEŠIMAS

Melbourn Katalikių Moterų Draugijos valdyba praneša, kad Lietuvos patalpose kiekvienu šio mėnesio sekmadienį tarp 1 ir 2 val. suinteresuoti siųsti siuntinius į Lietuvą, gali nusipirkti dviejų dydžių dėžes, kartu susimokėdami už persiuntimą ir pristatymą į namus. Kaina \$40 ir \$45 pagal dėžės dydį.

Siuntinius prašome pristatyti į Lietuvos Namus birželio 11 ir 12 dienomis tarp 11 ir 1 val.

Daugumoje per Motinos Teresės seses, įsikūrusias Kretingoje, draugija iš likusių pinigų nuo dviejų siuntų pernai išsiuntė 101 siuntinį, reikalingiems pagalbos seneliams, šeimoms ypač daugiavaikėms.

Tuo pačiu draugija reikią padėką visiems vienu ar kitu būdu ją parėmusiems.

Melbourn LKMD valdyba

Bibliotekoje ant stalo padėti pavieniai Tėviškės Aidų egzemplioriai - ne pasiskaitymui ir ne kopijavimui nors ir trumpam laikui pasikolinant, bet pardavimui po \$1.00.

J. Mikštas
Bibliotekos vedėjas

Prieškario Lietuvių bajorų draugija tapo Lietuvos karališkąją bajorų sąjunga

(Atkelta iš 4-to psl.)

J. Tolvaišas (dailininkas, 20 litų bankoto autorius) Kauno bajorų vardu pasiūlė savąjį Statuto variantą, kuris skyrėsi tuo, kad draugija turi vadintis Lietuvos karališkoji bajorų sąjunga. L. Sasnauskaitė-Mikulienė taip pat ragino nusimesti kuklumą, nes Lietuva buvo viena pirmųjų karalysčių pasaulyje. „Jei galima pasakyti - aš esu bajoras, tai kodėl negalima pasakyti - karališkasis bajoras, tai įpareigotą“, - kalbėjo ji. Kalba buvo palydėta audringų plojimų. Trečdaliu balsų persvara nubalsavus už karališkąją sąjungą, pasigirdo ovacijos. Taip pat buvo nutarta sąjungos suvažiavimą toliau vadinti seimu, nes suvažiavimas tegalys būti komunistų partijos - buvo replikuojama salėje.

Nutarta sudaryti legitimacijų tarybą, kuri nutars, ar yra pakankamai juridinių įrodymų priimti bajorą į sąjungą. Sąjungoje bus ir samdomų darbuotojų, kurie, prieškarinės bajorų draugijos nario J. Kliučinsko nuomone, turi būti savi, nes ir taip sklinda visokie gandai, o kiek bus bandymų skaldyti ir infiltruoti.

Suvažiavime veikė heraldikos paroda, kurioje buvo eksponuojami Cidzikių, Stankų, Giniočių, Laucevičių, Sasnauskų, Turlų, Radušių, Sidaravičių, Kliučinskų, Bogdanų, Monkevičių, Cerskų, Murkų, Gedų, Zubrių, Sapiegų, Stašinskų, Vansevičių, Budkevičių, Polukordų, Eitminavičių, Maciūnų, Jasiūnų, Kmitų, Bazevičių, Liutkevičių, Gascevičių, Pancežinskų ir Vainauskų giminių herbai.

G. Jurkūnienė pasveikino parodos autorių, žymų tarybinį skulptorių K. Bagdoną, į jį kreipdamasi „jūsų malonybe“. Jos, prancūzų ir lietuvių bajorų palikuonės nuomone, sąjungos kryptis turėtų būti tiriamoji, ir ji pati į suvažiavimą atėjo greičiau kaip heraldikos specialistė.

Suvažiavime buvo prisiminti ir seni santykiai su lenkais, perskaityta rezoliucija atidėti Lietuvos ir Lenkijos sutarties pasirašymą.

Lietuvos bajorai netilpo Vilniaus savivaldybės salėje. Teko stovėti net kai kurioms bajorėms.

„L.R.“

Atvelykio šventė

(Atkelta iš 6-to psl.)

Pusdienis praėjo akimirksniu. Prakalbam apie artėjančią Motinos dieną, Aldona pasiūlė suruošti ekskursiją į Kryžių Kalną... O juk taip gera, kai savo nelaimėje esi ne vienas, kai jauti šalia draugo petį! Tai ne pirma ir ne paskutinė mūsų draugijos šventė. Kad tik laimingi būtų vaikai!

Zita Urbonavičienė - Kaunas

